

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

Factors affecting state welfare cardholder's participation in life quality development and professional training projects

จิราภรณ์ สิงห์บุญมี¹ โชคชัย เดชรอด²

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1.) ศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2.) ศึกษาความรู้ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ 3.) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเทศบาลเมืองบ้านดุง อำเภอบ้านดุงจังหวัดอุดรธานี สุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 200 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็น เพศชายร้อยละ 48.0 เพศหญิงร้อยละ 52.0 อายุเฉลี่ย 47.02 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 69.0 จบการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 62.5 มัธยมศึกษา ร้อยละ 22.5 อาชีวศึกษา ร้อยละ 5.5 ปริญญาตรี ร้อยละ 9.5 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.37 คน ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 44.0 รองลงมาคือ รับจ้าง ร้อยละ 31.5 ค่าขาย ร้อยละ 9.0 และไม่มียานพาหนะ ร้อยละ 15.5 รายได้ต่อเดือน เฉลี่ย 4,041.58 บาท ช่องทางการรับรู้ข่าวสารการฝึกอาชีพ จากเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 69.5 จากสื่ออื่นๆ ร้อยละ 30.5 กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพระดับสูง ร้อยละ 10.5 มีความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพระดับต่ำ ร้อยละ 89.5 เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ ร้อยละ 11.0 ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ ร้อยละ 89.0 เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการเนื่องจากมีภารกิจประจำอยู่แล้ว ร้อยละ 48.0 ต้องดูแลเด็กและคนชรา ร้อยละ 20.5

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

คำสำคัญ : บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ, โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ

¹ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ที่ปรึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเทศบาลเมืองบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 486 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 200 คน ซึ่งขนาดตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ทดแทน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 11 ข้อคำถาม เป็นคำถามให้เติมคำในช่องว่าง 3 ข้อคำถาม คำถามให้เลือกตอบ 8 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 2 เป็นความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นคำถามให้เลือกตอบ เพื่อวัดความรู้ในโครงการเป็นคำถามให้เลือกตอบจำนวน 12 ข้อคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้กับผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเทศบาลตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่มีปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 35 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดได้ค่า Alpha เท่ากับ 0.8096 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร การเข้าร่วมโครงการ เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการ และความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรศาสตร์ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ใช้ในการวิเคราะห์ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กับการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.0 เพศหญิง ร้อยละ 52.0 อายุเฉลี่ย 47.02 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 69.0 มีรายได้ต่อเดือน เฉลี่ย 4,041.58 บาท จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.37 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ จากผู้ใหญ่เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 69.5 จากสื่ออื่นๆ ร้อยละ 30.5

2. ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพระดับสูง ร้อยละ 10.5 มีความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพระดับต่ำ ร้อยละ 89.5 เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร้อยละ 11.0 ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร้อยละ 89.0 เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการเนื่องจากมีภารกิจประจำอยู่แล้ว ร้อยละ 48.0 ต้องดูแลเด็กและคนชรา ร้อยละ 20.5

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอາชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ พบว่า เพศชายมีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เพศชายจะเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติชัย ดอกไม้ (2548) ที่วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านชุมชน (SML) กรณีศึกษา อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่พบว่าเพศชายจะเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านทั้งนี้เนื่องจากเพศชายที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จะไม่มีงานประจำทำ มีเวลาในการไปเข้าร่วมอบรมโครงการ แตกต่างจากเพศหญิงที่จะต้องทำงานบ้าน ตลอดจนดูแลเด็ก และคนชราเป็นประจำวัน อายุ มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ คนที่มีอายุน้อย (ไม่เกิน 29 ปี) และอายุมาก (51 ปีขึ้นไป) จะไม่เข้าร่วมโครงการ ส่วนคนที่มีอายุระหว่าง (30-50 ปี) จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ที่วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจที่ต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากคนที่มีอายุ (30-50 ปี) เป็นคนที่ตัดสินใจจะตั้งรากฐานในชุมชนจึงให้ความสำคัญกับการมีอาชีพเพื่อเลี้ยงดูปากท้อง จึงเข้าร่วมโครงการ ส่วนคนในวัยเด็กอาจมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น และคนที่สูงวัยคงไม่คิดจะเรียนรู้อาชีพใหม่ จึงไม่สนใจเข้าร่วมโครงการหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนา รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้มีรายได้ต่อเดือนในระดับปานกลาง จะเข้าร่วมโครงการ ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ จะไม่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากผู้ที่มีรายได้ปานกลางยังต้องการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มเติม จึงเข้าร่วมโครงการ ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงคือผู้ที่มีงาน มีรายได้เพียงพออยู่แล้วจึงไม่เข้าร่วมโครงการ ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจากเจ้าหน้าที่รัฐ จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ (2546) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ตำบลบางตาบ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐจะให้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงประเด็นมากกว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งอื่นๆ ความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีความรู้ในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพจะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร แสงทอง (2551) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมีความรู้ในโครงการจะทำให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทราบและเข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ

